

Anna Braude-Hellerowa

(06.01.1888–04.1943)

lekarz-pediatra, doktor nauk medycznych, działaczka społeczno-polityczna,
radna Warszawy, w latach 1930–1942 lekarz naczelna Szpitala Dziecięcego im.
Bersohnów i Baumanów w Warszawie

Urodziła się jako Chana Riwka Braude w zamożnej rodzinie żydowskiej w Warszawie; jej rodzicami byli kupiec branży jedwabniczej Lejba i Tauba z domu Litwin. W rodzinnym domu, choć tradycyjnym i religijnym, rodzice mówili między sobą w jidysz, lecz do córek po polsku. Braude-Hellerowa uczęszczała do szkoły Fryderyki Thalgrünowej. Naukę przerwała po szóstej klasie po konflikcie z dyrekcją, gdy Anna stanęła w obronie ubogich koleżanek. Naukę kontynuowała u prywatnego nauczyciela i eksternistycznie zdała maturę w Kijowie w 1906 r., po czym rozpoczęła studia z nauk społecznych w Szwajcarii, gdzie zetknęła się ze środowiskiem żydowskich socjalistów i przystąpiła do Bundu. Wkrótce przeniosła się na medycynę w

Zurychu, ostatecznie zdobywając dyplom lekarski w Berlinie w 1912 r. Nostryfikowała go w Sankt Petersburgu, po czym rozpoczęła praktyki lekarskie w guberni moskiewskiej.

W 1913 r. wróciła do Warszawy i podjęła pracę w Szpitalu Starozakonnych na Czystem, na oddziale chorób wewnętrznych u dr. Rappla oraz w Poliklinice dr. Samuela Goldflama. Rok później została zatrudniona w dziecięcym Szpitalu Bersohnów i Baumanów. Była współzałożycielką Towarzystwa Przyjaciół Dzieci; pracowała w ambulatorium TPD i jako lekarz naczelny w zorganizowanym przez siebie Domu Wychowawczym. Jednocześnie pełniła funkcję lekarki konsultującej przy CISZO (jid. Centrale Jidisze Szul Organizacje). Zorganizowała i kierowała w latach 1919-1923 pierwszą w Polsce Szkołą Pielęgniarek Dziecięcych przy ufundowanej wraz z mężem Stacji Opieki nad Matką i Dzieckiem przy ul. Bonifraterskiej 31, której potem została kierowniczką. W ramach działalności społecznej działała w Sekcji Opieki nad Dzieckiem przy Socjalistycznej Partii Bund oraz w Sanatorium dla Dzieci im. Włodzimierza Medema w Miedzeszynie, którego była współzałożycielką. Zasiadała także w radzie miejskiej Warszawy.

To w wielkiej mierze dzięki jej staraniom w 1930 r. ponownie uruchomiono Szpital Bersohnów i Baumanów, od tego roku działający jako placówka TPD. Braude-Hellerowa została jego dyrektorką i ordynatorką oddziału niemowląt. Przebywała w szpitalu we wrześniu 1939 r. i w następnych miesiącach, zaś po utworzeniu getta warszawskiego, gdy szpital znalazł się w jego granicach, kierowała nim aż do ostatecznej likwidacji w sierpniu 1942 r. Współprowadziła tajne nauczanie i praktyki studenckie. Była także przewodniczącą Komisji Zdrowia przy Judenracie. Była współautorką badań nad chorobową głodową w getcie, których wyniki opublikowano w 1946 r.

Anna Braude-Hellerowa odmówiła opuszczenia getta, nie chcąc zostawić chorych dzieci. Okoliczności jej śmierci nie są dokładnie znane. Prawdopodobnie zginęła razem z pacjentami i częścią personelu w bunkrze przy ul. Gęsiej 6 podczas powstania

w getcie warszawskim. Relacjonując te wydarzenia w Instytucie Yad Vashem w Jerozolimie, Judyta Braude przyznała, że siostra miała cyjanek potasu i ma nadzieję, iż go użyła. Prawdopodobnie zginęła razem ze swoją siostrą Sarą. Pośmiertnie oznaczona orderem Virtuti Militari.

Data publikacji: 2021-11-05

Data wydruku: 2021-12-04 17:10

Źródło: <http://1943.pl/arttykul/anna-braude-hellerowa/>